

Мемлекеттік бағалы қағаздар нарығына талдау

2021 жыл

Қазақстан қор биржасы
Казахстанская фондовая биржа
Kazakhstan Stock Exchange

НА KASE-де саудаланатын мемлекеттік борыш

KASE-де саудаланатын мемлекеттік борыш

2022 жылдың 01 қаңтарындағы жағдай бойынша KASE-де саудаланатын мемлекеттік борыш сомасы, 2021 жылдың басынан бері 1,1 трлн теңгеге немесе 7% артып, 17,8 трлн теңгені құрады. Аталмыш өсім негізінен 18 шығарылымының шоғырлануы және Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің (әрі қарай – Қаржымині, ҚРҚМ) 15 жаңа облигацияларын қосылуымен байланысты. Сонымен қатар, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноттарының шығарылымы көлемі 0,9 трлн теңгеге төмендеді.

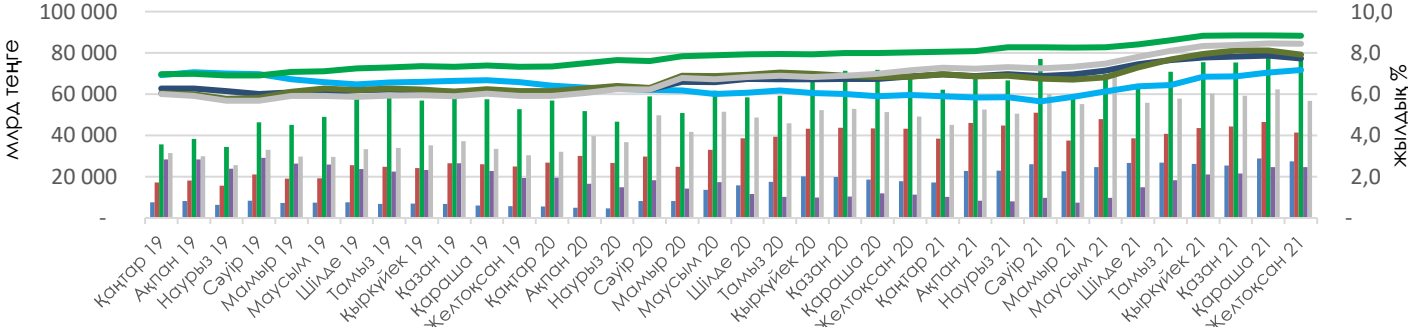
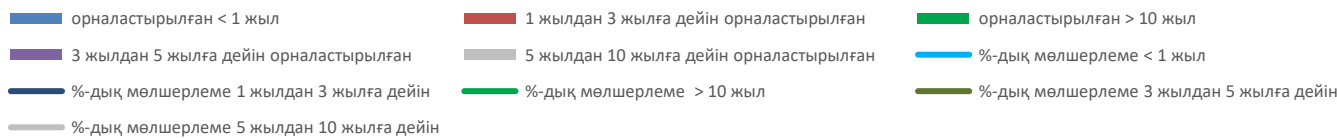
2022 жылдың 01 қаңтарындағы жағдай бойынша KASE-де саудаланатын мемлекеттік борыш құрылымы жыл басынан бері өтеу мерзімі бойынша аса өзгерген жоқ: 21% мерзімі бір жылдан аз МБҚ келеді, 17% - мерзімі бір жылдан үш жылға дейінгі МБҚ, 15% - мерзімі үш жылдан бес жылға дейінгі МБҚ, 22% - мерзімі бес жылдан он жылға дейінгі МБҚ, 25% – мерзімі 10 жылдан астам МБҚ.

KASE-де саудаланған мемлекеттік борыш құрылымы, (номинал бойынша), трлн теңге

Құрылымы ҚР	Мемлекеттік борыш құрылымы			KASE-де саудаланатын мем. борыш сомасын үлесі			Мем. борыш сомасы өзгеруі			
	01.01.2020	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2020	01.01.2021	01.01.2022	абс 01.01.21/ 01.01.20	абс 01.01.22/ 01.01.21	01.01.21/ 01.01.20	01.01.22/ 01.01.21
KASE-де саудаланатын мем. борыш сомасы	13,0	16,7	17,8				3,7	1,1	29%	7%
өтеуге дейінгі мерзімі бойынша										
< 1 жыл	4,0	4,1	3,8	31%	24%	21%	0,1	-0,3	2%	-7%
1-3 жыл	1,4	2,6	3,0	11%	15%	17%	1,2	0,4	82%	17%
3-5 жыл	1,6	2,3	2,6	12%	14%	15%	0,7	0,4	41%	16%
5-10 жыл	2,8	3,4	3,9	22%	20%	22%	0,6	0,5	20%	14%
> 10 жыл	3,1	4,4	4,5	24%	27%	25%	1,3	0,1	42%	2%
Бағалы қағаздардың түрі бойынша										
ҚРҰБ ноттары	3,6	3,1	2,1	28%	18%	12%	-0,5	-0,9	-15%	-30%
ҚРҚМ облигациялары	7,0	9,8	11,3	54%	58%	64%	2,7	1,6	39%	16%
ҚРҚМ еурооблигациялары	2,1	2,9	3,1	16%	17%	18%	0,7	0,3	34%	9%
ЖАО облигациялары	0,2	1,1	1,2	2%	6%	7%	0,8	0,2	393%	16%

ҚР ҚМ облигациялары бойынша өтеу мерзімі 3 жылдан 5 жылға дейін және 10 жылдан астам мерзімде ұзақ мерзімді облигациялардың көлемі өсуі тренді байқалады, сондай-ақ өтеу мерзімі 1 жылдан аз қысқа мерзімдік облигациялар. Сондай-ақ қысқа мерзімдік және ұзақ мерзімдік облигациялар арасындағы спредтердің кеңеюі байқалады, сонымен қатар, ҚРҚМ барлық облигациялары бойынша пайыздық мөлшерлеме өсімі байқалады.

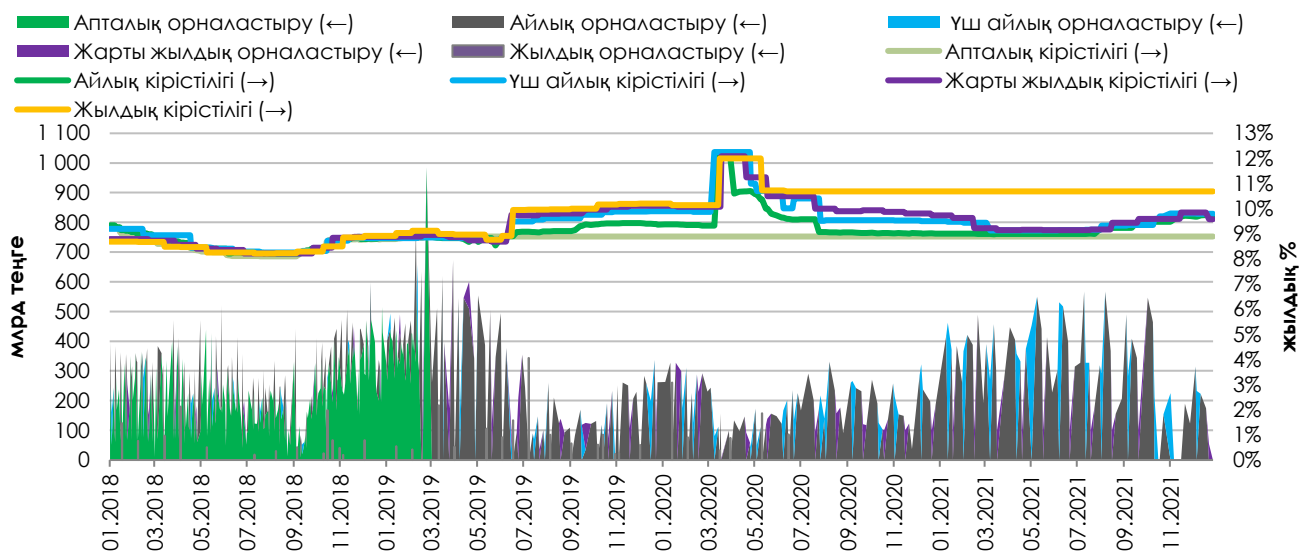
ҚРҚМ облигацияларын орналастырудың негізгі параметрлері

САУДА-САТТЫҚ КӨЛЕМІНІҢ ДИНАМИКАСЫ

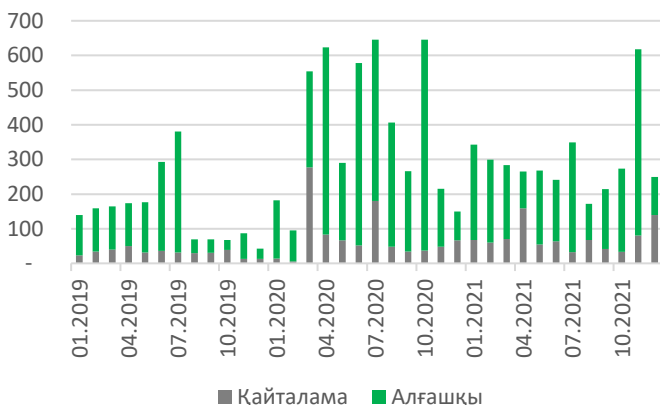
Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінің ноттары бойынша (әрі қарай – ҚРҰБ ноттары) 2018 жылдың соңынан бастап неғұрлым ұзақ мерзімді құралдардың шығарылымына өту және қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді ноттардың кірістілігі арасында айтарлықтай кеңейту байқалады. 2021 жылы кірістіліктің айтарлықтай өсімі жылдық ноттарда байқалады.

ҚРҰБ ноттарын орналастырудың негізгі параметрлері

Мәміле мәні

МБҚ нарығындағы мәміле көлемі, млрд теңге

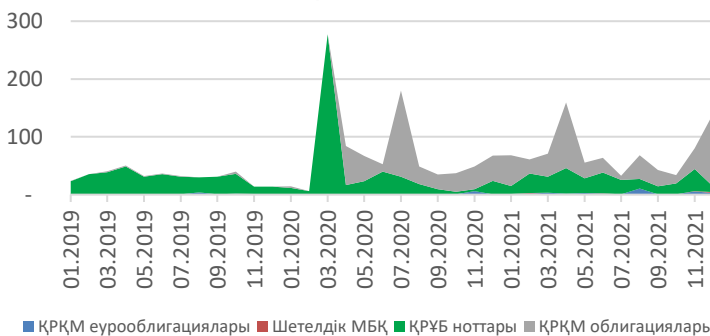
2021 жылы алдына ала бағалау бойынша республикалық бюджет дефициті 2 760 млрд теңгені құрады, қаржы министрлігі қаржыландыру мақсатында алғашқы нарықта 2 480 млрд теңге тартты.

2022 жылға республикалық бюджет жетіспеушілігі 2 818 млрд теңге көлемінде болжанады.

2021 жылы МБҚ алғашқы және қайталама нарығындағы сауда-саттықтың жиынтық көлемі 3 576 млрд теңгені құрады, өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 1 075 млрд теңге немесе 23%, сонымен қатар, сауда-саттықтың көлемі төмендеуі алғашқы нарықта, қайталама нарықта да байқалады.

Алғашқы нарықта сауда-саттық көлемінің төмендеуі қаржымині тарапынан орналастырулардың қысқаруына, сондай-ақ жергілікті атқарушы органдардың тарапынан да орналастырудың қысқаруына байланысты болды.

Қайталама нарықтағы сауда-саттық құрылымы, млрд теңге

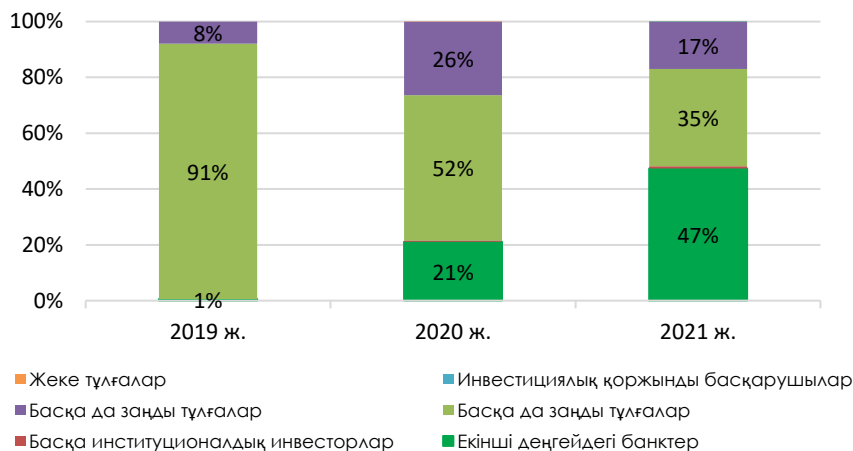
ИНВЕТОРЛАР ҚҰРЫЛЫМЫ

Қайталама нарықта ҚР ҰБ ноттарымен сауда-саттық көлемінің төмендеу үрдісі жалғасуда (2020 жылға -159 млрд теңге) және ҚР ҚМ жергілікті облигацияларымен сауда-саттық көлемінің өсуі (+92 млрд теңге). Жалпы, 2021 жылы қайталама нарықта сауда-саттық көлемі 874 млрд теңгені құрады, ол 2020 жылға қарағанда 5% төмен.

Құрылымы	Сауда-саттық көлемі			Сауда-саттық көлеміндегі үлесі			Сауда-саттық көлемінің өзгеруі			
	2019 ж.	2020 ж.	2021 ж.	2019 ж.	2020 ж.	2021 ж.	абс 2020 ж./ 2019 ж.	абс 2021 ж./ 2020 ж.	2020 ж./ 2019 ж.	2021 ж./ 2020 ж.
МБҚ сауда-саттық көлемі	1 824	4 651	3 576				2 827	-1 075	155%	-23%
Алғашқы нарық										
ҚРҚМ облигациялары	1 338	2 771	2 414	92%	74%	89%	1 433	-357	107%	-13%
ЖАО облигациялары	109	963	287	8%	26%	11%	854	-676	785%	-70%
Барлығы	1 447	3 734	2 702				2 287	-1 032	158%	-28%
Қайталама нарық										
ҚРҚМ облигациялары	11	446	538	3%	49%	62%	435	92	3943%	21%
ҚРҚМ еврооблигациялары	7	7	30	2%	1%	3%	-1	23	-8%	342%
ҚРҚМ ноттары	358	462	303	95%	50%	35%	104	-159	29%	-34%
Шетелдік МБҚ	1	1	4	<1%	<1%	<1%	1	2	98%	163%
Барлығы	377	917	874				540	-42	143%	-5%

Инвесторлар Құрылымы

МБҚ алғашқы нарығындағы сатып алушылардың құрылымы, %

ҚРҰБ қысқа мерзімді ноттарын орналастырудан МЕКАМ орта және ұзақ мерзімді орналастыруға көшумен алғашқы нарықта МЕКАМ жалпы ұсынысының ұлғайып келе жатқан үлесін екінші деңгейдегі банктер сатып алуда. Сонымен, 2019 жылы сатып алу жағында институционалдық инвесторлардың үлесі 91% -дан 35%-ға дейін төмендеді, сол кезде екінші деңгейдегі банктердің үлесі (ЕДБ) 1% -дан 47 %-ға дейін өсті. Екінші деңгейдегі банктердің үлесінің өсуімен сатып алушылар құрылымындағы өсу үлесі мен бейрезиденттердің үлесі артты: 2019 жылы бейрезиденттер алғашқы нарықта МБҚ сатып алуға қатысқан жоқ, 2021 жылы олардың үлесі 2% құрады. 2021 жылы нарықта зейнетақы активтерімен инвестициялық басқарушы активтері пайда болды, бірақ олардың үлесі жалпы құрылымда аз ғана 1% құрады.

Қайталама нарықта сатып алу жағынан сондай-ақ екінші деңгейдегі банктердің үлесі өсті (2019 жылы 7% -дан 2021 жылы 32 %-ға дейін) және өзге институционалдық инвесторлардың үлесі (2019 жылы 48 %-дан 201 жылы 11 %-ға дейін). Сату тарапынан екінші деңгейдегі банктердің бөлсенділігі аз болды (2019 жылы 77% -дан 2021 жылы 52% -ға), сонымен қатар заңды тұлғалардың үлесі өсті (2019 жылы 3% -дан 2021 жылы 26% -ға).

ӨТЕУГЕ ДЕЙІНГІ МЕРЗІМІ

Қайталама нарықта бейрезиденттердің үлесі сатып алушылар тарапында 2021 жылы 7 % құрады. Сатып алушылар тарапында бейрезиденттердің үлесі 8 % құрады. Өткен жылмен салыстырғанда ақшалай мәне алғашқы нарықта бейрезиденттер тарапынан алғашқы нарықта 37,9 -дан 54,3 млрд теңгеге өсті, ал қайталама нарықта сату көлемі – 85,1 -ден 71,6 млрд теңгеге дейін азайды.

МБҚ сатып алу нарығында сату көлемі қатысушылар түрлері бойынша, млрд теңге

	Сатып алу көлемі			Сатып алу көлеміндегі үлесі		
	2019 ж.	2020 ж.	2021 ж.	2019 ж.	2020 ж.	2021 ж.
Алғашқы нарық						
Екінші деңгейдегі банктер	9,0	786,6	1 279,8	1%	21%	47%
Брокер-дилерлер	–	19,9	19,8	–	1%	1%
Институционалдық инвесторлар	1 321,8	1 942,1	943,7	91%	52%	35%
Заңды тұлғалар	115,8	985,3	455,5	8%	26%	17%
ИУПА ПА есебінен	–	–	0,8	–	–	<1%
Жеке тұлға	–	<0,1	2,0	–	<1%	<1%
Барлығы	1 446,6	3 734,0	2 701,5	100%	100%	100%
Бейрезидент	–	37,9	54,3	–	1%	2%
Резидент	1 446,6	3 696,1	2 647,3	100%	99%	98%
Қайталама нарық						
Екінші деңгейдегі банктер	24,9	264,0	275,7	7%	29%	32%
Брокер-дилерлер	20,5	24,1	79,7	5%	3%	9%
Институционалдық инвесторлар	181,6	391,7	92,5	48%	43%	11%
Заңды тұлғалар	148,3	236,0	420,9	39%	26%	48%
ИУПА ПА есебінен	–	–	2,9	–	–	<1%
Жеке тұлға	1,7	0,9	2,7	<1%	<1%	<1%
Барлығы	377,1	916,8	874,4	100%	100%	100%
Бейрезидент	0,7	92,1	60,2	<1%	10%	7%
Резидент	376,3	824,7	814,2	100%	90%	93%

	Сату көлемі			Сату көлеміндегі үлесі		
	2019 ж.	2020 ж.	2021 ж.	2019 ж.	2020 ж.	2021 ж.
Қайталама нарық						
Екінші деңгейдегі банктер	288,6	373,1	452,0	77%	41%	52%
Брокер-дилерлер	7,0	22,6	79,6	2%	2%	9%
Институц инвесторлар	69,8	453,0	112,4	19%	49%	13%
Заңды тұлғалар	11,2	67,6	225,7	3%	7%	26%
Жеке тұлғалар	0,4	0,5	4,7	<1%	<1%	1%
Барлығы	377,1	916,8	874,4	100%	100%	100%
Бейрезидент	–	85,1	71,6	–	9%	8%
Резидент	377,1	831,7	802,8	100%	91%	92%

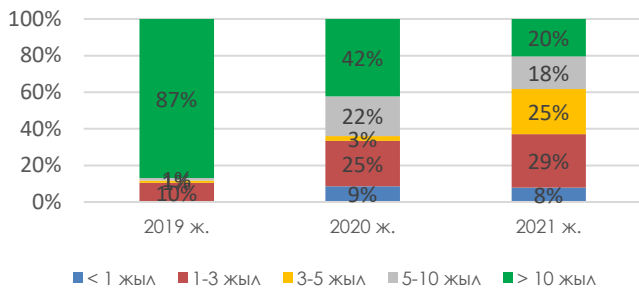
Өтеуге дейінгі мерзімі

Алғашқы нарықта мерзімі бойынша өтеуге дейінгі міндеттемелердің үлесінің өтеу мерзімі он жылдан астам 2020 жылы 42% -дан 2020 жылы 20 %-ға дейін төмендеді. Ең үлкен өсу көлемі орташа мерзімдік кезеңде 3 жылдан 5 жылға дейін байқалды, олардың үлесі 2021 жылы 3% -дан 25%-ға дейін өсті.

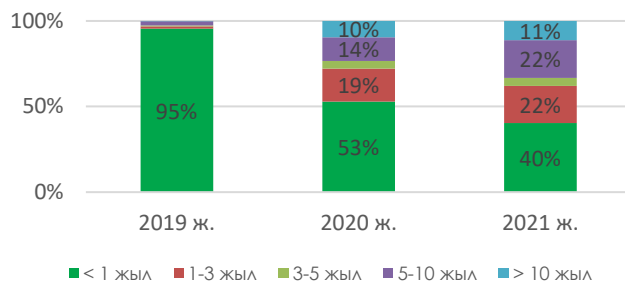
Қайталама нарықта өтеуге дейінгі мерзімі бойынша бөлгенде бағалы қағаздармен сауда-саттық үлесінің төмендеуі байқалады, өтеу мерзімі 2021 жылы бір жылдан бастап 53%-дан 40 % -ға дейін. Бағалы қағаздармен сауда-саттық көлемінің ең үлкен өсімі орташа мерзімдік көлемде 5 жылдан 10 жылға дейін (осы қағаздармен сауда-саттық үлесі 22 % дейін өсті).

ҚАРЖЫ МИНИСТРЛІГІНІҢ МЕКАМ ОРНАЛАСТЫРУ

Алғашқы нарықта мерзімі бойынша
МБҚ бөлу, %

Қайталама нарықта мерзімі
бойынша МБҚ бөлу, %

өтеуге дейін мерзімі бойынша МБҚ нарығында сауда-саттықты бөлу, млрд теңге

Құрылымы	Сауда-саттық көлемі			Сауда-саттық көлеміндегі үлесі			Сауда-саттық көлемін өзгерту			
	2019 ж.	2020 ж.	2021 ж.	2019 ж.	2021 ж.	2021 ж.	абс 2021 ж./ 2020ж	абс 2020ж / 2021 ж.	2019ж./ 2021 ж.	2020ж./ 2021 ж.
Алғашқы нарық										
< 1 жыл	–	319	362	–	9%	13%	319	42	–	13%
1-3 жыл	151	925	656	10%	25%	24%	774	-269	512%	-29%
3-5 жыл	19	101	482	1%	3%	18%	82	381	432%	377%
5-10 жыл	19	807	539	1%	22%	20%	788	-268	4198%	-33%
> 10 жыл	1 258	1 581	662	87%	42%	25%	323	-919	26%	-58%
Барлығы	1 447	3 734	2 702	100%	100%	100%	2 287	-1 032	158%	-28%
Қайталама нарық										
< 1 жыл	360	485	353	95%	53%	40%	125	-132	35%	-27%
1-3 жыл	5	175	189	1%	19%	22%	170	14	3 389%	8%
3-5 жыл	2	42	42	1%	5%	5%	39	<1	1 733%	<1%
5-10 жыл	9	126	192	2%	14%	22%	117	66	1 290%	52%
> 10 жыл	1	89	99	<1%	10%	11%	88	10	10 093%	11%
Барлығы	377	917	874	100%	100%	100%	540	-42	143%	-5%

Қаржы Мині МЕКАМ орналастыру

2021 жылға тарту жоспарына сәйкес Қаржымині 2 227 млрд теңге тартуды жоспарлады, 2021 жылдың қорытындысы бойынша нақты орналастыру 2 480 млрд теңге (номинал бойынша).

ҚР Қаржы министрлігінің қаржырсын тарту жоспар-фактісі (номинал бойынша), млрд теңге

	қаңтар	ақпан	наурыз	сәуір	мамыр	маусым	шілде	тамыз	қыркүйек	қазан	қараша	желтоқсан	Барлығы	
2020 .	Жоспар	174	85	263	403	232	347	497	168	251	436	161	0	3 017,0
	Факт	174	85	263	403	232	347	497	168	251	436	161	0	3 017,5
	Ауытқу	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,5
2021 ж.	Жоспар	287	254	200	100	213	147	324	89	165	235	196	18	2 227
	Факт	287	254	200	100	213	147	324	89	172	200	409	85	2 480
	ауытқу	0	0	0	0	0	0	0	0	7	-35	213	67	253

ҚАРЖЫМИНІ МЕКАМ орналастыру

Қаржы министрлігі мен ҚРҰБ ескертулерінің МБҚ шығарылымдарының құрылымында шоғырландыру үрдісі байқалады: 2020-2021 жылдары Қаржы министрлігі 26 шығарылымды (2020 жылы 20 және 2021 жылы 15) кеңейтіп, 22 жаңа шығарылымды (7) шығарды. 2020 жылы шығарылым және 2021 жылы 15 шығарылым)) жалпы сомасы 2,5 трлн. Бұл ретте жеке мәселелердің көлемі 600 миллиард теңгеден асты.

2021 жылы ҚР Қаржы министрлігінің номинал бойынша шығарылымыдары , млрд теңге

шығарылым	Номинал бойынша шығарылым сомасы, млрд теңге			Кезеңдегі өзгеру	Өтеу күні
			Баламасы млн USD		
	01.01.21	01.01.22	01.01.22		
MUM120_0016	3,7	276,8	641,2	273,1	27.05.2025
MUM156_0002	21,0	222,1	346,4	201,1	20.07.2023
MOM060_0052	–	180,9	522,3	180,9	04.08.2026
MUM084_0017	141,4	313,5	600,2	172,1	30.01.2024
MKM012_0149	–	156,6	260,9	156,6	20.01.2022
MUM180_0001	17,0	160,2	614,3	143,3	20.05.2024
MUM168_0005	–	140,1	228,1	140,1	10.03.2035
MUM144_0003	55,1	194,1	851,1	139,0	26.04.2023
MUM132_0007	–	135,4	159,1	135,4	26.07.2032
MUM120_0017	50,5	181,1	1 138,0	130,6	06.03.2027
MUM156_0007	–	101,4	89,1	101,4	17.02.2034
MUM180_0015	–	93,1	1 044,7	93,1	25.08.2036
MUM180_0012	548,7	640,3	612,9	91,6	04.02.2030
MUM180_0013	32,6	122,6	200,0	90,0	04.04.2033
MUM072_0013	–	89,8	449,2	89,8	19.05.2027
MUM084_0018	–	63,3	140,9	63,3	12.04.2028
KZ_18_2606	–	57,7	409,4	57,7	22.06.2026
KZ_19_2806	–	57,7	140,9	57,7	19.06.2028
KZ_20_3106	–	57,7	409,4	57,7	16.06.2031
KZ_21_3106	–	57,7	140,9	57,7	16.06.2031
MUM096_0012	–	57,6	408,6	57,6	28.07.2029
MUM132_0003	46,3	96,5	236,2	50,2	25.03.2022
MUM240_0001	37,7	87,8	371,5	50,0	24.04.2032
MUM144_0009	–	47,1	126,7	47,1	23.08.2033
MUM120_0019	–	45,2	356,7	45,2	17.03.2031
MUM096_0011	30,0	44,9	125,8	14,9	27.10.2028
MUM180_0011	188,6	202,5	1 609,4	13,9	13.08.2029
KZ_15_2309	113,0	115,4	71,7	2,4	20.09.2023
KZ_16_2709	56,5	57,7	804,7	1,2	15.09.2027
KZ_17_3009	56,5	57,7	71,7	1,2	11.09.2030

ЖАУАПКЕРШІЛІКТІ ШЕКТЕУ

Осы есепте баяндалған ақпаратты «Қазақстан қор биржасы» АҚ (әрі қарай — KASE) қызметкерлері дайындаған. KASE осы ақпаратта келтірілген ақпараттың толық және дәлдігіне, сондай-ақ KASE ақпараттары болып табылатын ақпараттардың дұрыстығына қатысты кепілдік береді.

Осы есепті немесе онда ұсынылған мәліметтерді пайдалану нәтижесінде туындаған кез-келген тура немесе жанама шығындарға (зиян) KASE және оның қызметкерлерінің біреуі жауап бермейді.

KASE инвесторларға қандай да бір инвестициялары мен стратегияларының мақсаттылығын тәуелсіз бағалауға және қаржы кеңесшілерінің қызметтерін пайдалануға шақырады. Есептің қарлық құқықтары KASE жатады. Осы талдау материалын жартылай немесе толық оқу және/немесе тарату «Қазақстан қор биржасы» АҚ жазбаша келісімсіз орындалмайды.

©

КОНТАКТЫ KASE

Департамент информации и статистики

+7 727 237 53 28

+7 727 237 53 23

+7 727 237 53 15

info@kase.kz